

Laidiens: **14.04.2016., Nr. 72**
Oficiālās publikācijas Nr.: **2016/72.5**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 209

Rīgā 2016. gada 12. aprīlī (prot. Nr. 17 3. §)

Iekārtu elektrodrošības noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu"
7. panta pirmo un otro daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka elektroiekārtu (turpmāk – iekārtu) būtiskās prasības un to ievērošanas uzraudzības mehānismu, kā arī kārtību, kādā veic tirgus uzraudzību.
2. Noteikumos lietotie termini:
 - 2.1. piedāvāt tirgū – saimnieciskās darbības ietvaros piegādāt iekārtu par atlīdzību vai bez tās izplatīšanai vai lietošanai Eiropas Savienības tirgū;
 - 2.2. laist tirgū – pirmo reizi piedāvāt iekārtu Eiropas Savienības tirgū;
 - 2.3. ražotājs – fiziska vai juridiska persona, kura ražo iekārtu vai kuras uzdevumā iekārta tiek projektēta vai ražota un kura laiž tirgū šo iekārtu ar savu nosaukumu vai preču zīmi;
 - 2.4. pilnvarotais pārstāvis – fiziska vai juridiska persona, kas reģistrēta Eiropas Savienībā un ir saņēmusi ražotāja rakstisku pilnvaru rīkoties tā vārdā attiecībā uz konkrētiem uzdevumiem;
 - 2.5. importētājs – fiziska vai juridiska persona, kas veic saimniecisko darbību Eiropas Savienībā un laiž Eiropas Savienības tirgū kādas trešās valsts iekārtu;
 - 2.6. izplatītājs – fiziska vai juridiska persona piegādes ķēdē, kas nav ražotājs vai importētājs un kas piedāvā iekārtu tirgū;
 - 2.7. iesaistītās personas – ražotājs, pilnvarotais pārstāvis, importētājs un izplatītājs;
 - 2.8. tehniskā specifikācija – dokuments, kas nosaka tehniskās prasības, kurām atbilst iekārta;
 - 2.9. atsaukšana – ikviens pasākums, lai saņemtu atpakaļ iekārtu, kas jau ir bijusi piedāvāta galalietotājam;
 - 2.10. izņemšana no tirgus – ikviens pasākums, lai novērstu piegādes ķēdē esošu iekārtu piedāvāšanu tirgū;
 - 2.11. CE atbilstības marķējums – zīme, ar kuru ražotājs norāda, ka iekārta atbilst piemērojamām prasībām, kuras noteiktas normatīvajos aktos, kas paredz izstrādājumu marķēšanu ar šo zīmi.

3. Šie noteikumi attiecas uz visām iekārtām, kas paredzētas lietošanai, ja to maiņspriegums ir no 50 V līdz 1000 V vai līdzspriegums – no 75 V līdz 1500 V, izņemot šo noteikumu 4. punktā minētās iekārtas, kā arī iekārtas, kurām normatīvajos aktos noteiktas speciālas elektrodrošības prasības.

4. Šie noteikumi neattiecas uz:

4.1. iekārtām, kas paredzētas lietošanai sprādzienbīstamā vidē;

4.2. iekārtām, kas paredzētas lietošanai radioloģijas nozarē un medicīnas nozarē;

4.3. elektriskajām daļām, kas paredzētas lietošanai preču un pasažieru liftos;

4.4. elektroenerģijas skaitītājiem;

4.5. kontaktdakšām un rozetēm, kas paredzētas sadzīves lietošanai;

4.6. elektriskā lauka mērītājiem;

4.7. radioelektroniskajiem/elektromagnētiskajiem traucējumiem;

4.8. specializētajām iekārtām, kas paredzētas lietošanai kuģos, aviācijā vai uz dzelzceļa un kas atbilst to starptautisko organizāciju noteiktajiem drošības noteikumiem, kuru dalībvalsts ir Latvija;

4.9. pēc individuāla pasūtījuma izgatavotiem novērtēšanas komplektiem, kas paredzēti lietošanai pētniecības un izstrādes objektos.

5. Iekārta, kas atbilst piemērojamo standartu vai to daļu prasībām, uz kuriem atsaucas ir publicētas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, uzskatāma par atbilstošu tām šajos noteikumos minētajām būtiskajām drošuma prasībām, kuras aptver šie standarti vai to daļas.

6. Nacionālā standartizācijas institūcija publicē savā tīmekļvietnē sarakstu ar piemērojamajiem standartiem, kas adaptēti nacionālo standartu statusā.

7. Tirgus uzraudzības iestāde, kas veic iekārtu tirgus uzraudzību, šo noteikumu izpratnē ir Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

2. Iekārtu būtiskās prasības

2.1. Vispārīgās prasības

8. Iekārtu piedāvā tirgū un nodod lietošanā, ja tā:

8.1. ir projektēta un izgatavota saskaņā ar labas tehnoloģijas praksi (nozares profesionālo organizāciju ieteikto tehnoloģiju izmantošanu ražošanā) attiecībā uz drošuma prasībām, kas norādītas šajā nodaļā;

8.2. neapdraud cilvēku un mājdzīvnieku drošību, kā arī īpašumu;

8.3. ir pareizi uzstādīta, lietota paredzētajiem mērķiem un tai veic paredzēto tehnisko apkopi.

9. Iekārtas marķējumā ir norādīta informācija par iekārtu, kas jāzina iekārtas lietotājam un kuras ievērošana ir būtiska, lai nodrošinātu iekārtas lietošanu drošā veidā un paredzētajiem mērķiem. Ja minēto informāciju nav iespējams norādīt uz iekārtas, to norāda pievienotā dokumentā.

10. Iekārta kopā ar tās sastāvdaļām ir izgatavota tā, lai to varētu droši samontēt un pieslēgt.

11. Iekārta ir projektēta un izgatavota tā, lai nodrošinātu aizsardzību pret riskiem, kas minēti šo noteikumu 2.2. un 2.3. apakšnodaļā, ja iekārta lietota paredzētajiem mērķiem un iekārtai veic paredzēto tehnisko apkopi.

2.2. Aizsardzība pret iekārtas radītiem riskiem

12. Lai nodrošinātu aizsardzību pret riskiem, ko var radīt iekārta, veic tehniskos pasākumus, lai nodrošinātu:

12.1. cilvēku un mājdzīvnieku aizsardzību pret fiziskām traumām vai citu kaitējumu, ko tieši vai netieši var izraisīt iekārtas izmantošana;

12.2. cilvēku, mājdzīvnieku vai īpašuma aizsardzību pret neelektriskas izcelsmes briesmām, kas var rasties laika gaitā, izmantojot iekārtu;

12.3. ka nerodas bīstama temperatūra, dzirksteles vai kaitīgs starojums;

12.4. iekārtas izolācijas atbilstību paredzētajiem vides apstākļiem.

2.3. Aizsardzība pret riskiem, ko var radīt ārēju apstākļu iedarbība uz iekārtu

13. Lai nodrošinātu aizsardzību pret riskiem, ko var radīt ārējo apstākļu iedarbība uz iekārtu, veic tehniskos pasākumus, kas garantē, ka:

13.1. iekārta atbilst paredzētajām mehāniskajām prasībām un neapdraud cilvēku un mājdzīvnieku drošību, kā arī īpašumu;

13.2. iekārta ir izturīga pret nemehānisku iedarbību paredzētajos vides apstākļos un neapdraud cilvēku un mājdzīvnieku drošību, kā arī īpašumu;

13.3. paredzamajos iekārtas darbības pārslodzes apstākļos netiek apdraudēta cilvēku un mājdzīvnieku drošība, kā arī īpašums.

3. Iesaistīto personu pienākumi

14. Pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma iesaistītās personas sniedz informāciju par iekārtām, norādot:

14.1. visas iesaistītās personas, kuras tām piegādājušas iekārtu;

14.2. visas iesaistītās personas, kurām tās piegādājušas iekārtu.

15. Iesaistītās personas nodrošina šo noteikumu 14. punktā minētās informācijas pieejamību tirgus uzraudzības iestādei 10 gadus pēc tam, kad tām piegādātas iekārtas vai tās piegādājušas iekārtas.

3.1. Ražotāja pienākumi

16. Šo noteikumu izpratnē importētāju un izplatītāju uzskata par ražotāju un tam ir šajā nodaļā noteiktie pienākumi, ja tas laiž tirgū iekārtas ar savu vārdu vai preču zīmi vai izmaina tirgū laistās iekārtas tā, ka tas var ietekmēt iekārtu atbilstību šo noteikumu 2. nodaļā minētajām būtiskajām prasībām.

17. Laižot iekārtas tirgū, ražotājs nodrošina, ka tās ir projektētas un ražotas atbilstoši šo noteikumu 2. nodaļā minētajām būtiskajām prasībām.

18. Ražotājs sagatavo iekārtām šo noteikumu pielikumā minēto tehnisko dokumentāciju un veic attiecīgo atbilstības novērtēšanas procedūru vai nodrošina, ka tā ir veikta.

19. Ja ar atbilstības novērtēšanas procedūru ir pierādīts, ka iekārta atbilst piemērojamajām prasībām, ražotājs sagatavo atbilstības deklarāciju un marķē iekārtu ar CE atbilstības marķējumu.
20. Ražotājs glabā tehnisko dokumentāciju un atbilstības deklarāciju 10 gadus pēc iekārtas laišanas tirgū.
21. Ja iekārtas tiek ražotas sērijveidā, ražotājs izstrādā kontroles procedūras, lai nodrošinātu iekārtu atbilstību šo noteikumu prasībām, un ņem vērā izmaiņas iekārtu konstrukcijā vai raksturlielos, kā arī izmaiņas piemērojamajos standartos vai citās tehniskajās specifikācijās, uz kuru pamata ir apliecināta iekārtu atbilstība šo noteikumu prasībām.
22. Ja nepieciešams novērtēt iekārtu radīto risku, ražotājs testē un izvērtē tirgū piedāvātās iekārtas, reģistrē sūdzības un informāciju par neatbilstošām un no tirgus atsauktām iekārtām, kā arī informē izplatītājus par minētajām darbībām.
23. Ražotājs nodrošina, ka tirgū laistās iekārtas ir marķētas, norādot tipu, partijas vai sērijas numuru.
24. Ražotājs uz iekārtas norāda savu nosaukumu vai reģistrēto preču zīmi un kontaktadresi, kur ar to var sazināties, vai, ja tas nav iespējams, minēto informāciju norāda uz iepakojuma vai iekārtai pievienotajā dokumentā.
25. Ražotājs nodrošina, ka iekārtai pievienota lietošanas instrukcija un drošuma informācija valsts valodā. Lietošanas instrukcija un drošuma informācija, kā arī cita uz iekārtām norādītā informācija ir skaidra un saprotama.
26. Ražotājs, kurš uzskata vai kuram ir pamats uzskatīt, ka iekārtas, kuras tas ir laidis tirgū, neatbilst šo noteikumu prasībām, nekavējoties veic korektīvas darbības, lai nodrošinātu iekārtu atbilstību šo noteikumu prasībām vai, ja nepieciešams, atsauktu vai izņemtu tās no tirgus. Ja iekārtas rada risku, ražotājs nekavējoties par to informē tirgus uzraudzības iestādi, norādot detalizētu informāciju, jo īpaši par neatbilstību un veiktajām korektīvajām darbībām.
27. Pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma ražotājs tai sniedz visu nepieciešamo informāciju un dokumentāciju valsts valodā, lai pierādītu iekārtu atbilstību šo noteikumu prasībām.
28. Pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma ražotājs sadarbojas ar tirgus uzraudzības iestādi, lai novērstu tirgū laisto iekārtu radīto risku.

3.2. Pilnvarotais pārstāvis

29. Ražotājs ar rakstisku pilnvaru var iecelt pilnvaroto pārstāvi. Pilnvarā neiekļauj šo noteikumu 17., 18. un 19. punktā minētos pienākumus.
30. Pilnvarotais pārstāvis veic vismaz šādus pienākumus:
- 30.1. 10 gadus pēc iekārtas laišanas tirgū glabā tirgus uzraudzības iestādei pieejamu atbilstības deklarāciju un tehnisko dokumentāciju;
- 30.2. pēc pamatota tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma sniedz visu informāciju un dokumentāciju, kas nepieciešama, lai pierādītu iekārtas atbilstību;
- 30.3. ievērojot pilnvarojumu, pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma sadarbojas ar tirgus uzraudzības iestādi, lai novērstu iekārtu radītos riskus.

3.3. Importētāja pienākumi

31. Importētājs laiž tirgū šo noteikumu prasībām atbilstošas iekārtas.

32. Pirms iekārtas laišanas tirgū importētājs nodrošina, ka ražotājs ir veicis attiecīgo šo noteikumu 4. nodaļā minēto atbilstības novērtēšanas procedūru, sagatavojis atbilstošo tehnisko dokumentāciju, marķējis iekārtu ar CE atbilstības marķējumu, pievienojis nepieciešamo dokumentāciju, kā arī izpildījis šo noteikumu 23. un 24. punktā minētos pienākumus.
33. Importētājs, kurš uzskata vai kuram ir iemesls uzskatīt, ka iekārta neatbilst būtiskajām prasībām, nelaiž iekārtu tirgū, kamēr nav panākta tās atbilstība. Ja iekārta rada apdraudējumu, importētājs par to informē ražotāju un tirgus uzraudzības iestādes.
34. Importētājs uz iekārtas norāda savu nosaukumu, reģistrēto preču zīmi un kontaktadresi, kur ar to var sazināties, vai, ja tas nav iespējams, minēto informāciju norāda uz iepakojuma vai iekārtai pievienotajā dokumentā.
35. Importētājs nodrošina, ka iekārtai ir pievienota lietošanas instrukcija un drošuma informācija valsts valodā.
36. Importētājs nodrošina, ka laikā, kad tas ir atbildīgs par iekārtu, tās uzglabāšanas un pārvadāšanas apstākļi negatīvi neietekmē tās atbilstību šo noteikumu 2. nodaļā minētajām būtiskajām prasībām.
37. Ja nepieciešams, importētājs, ņemot vērā iekārtu radītos riskus, testē un izvērtē tirgū piedāvāto iekārtu paraugus, reģistrē sūdzības un informāciju par neatbilstošām un no tirgus atsauktām iekārtām, kā arī informē izplatītājus par minētajām darbībām.
38. Importētājs, kurš uzskata vai kuram ir iemesls uzskatīt, ka iekārta, kuru tas ir laidis tirgū, neatbilst šo noteikumu prasībām, nekavējoties veic korektīvas darbības, lai nodrošinātu iekārtu atbilstību šo noteikumu prasībām vai, ja nepieciešams, atsauktu vai izņemtu tās no tirgus. Ja iekārta rada risku, importētājs nekavējoties par to informē tirgus uzraudzības iestādi, norādot detalizētu informāciju, jo īpaši par neatbilstībām un veiktajām korektīvajām darbībām.
39. Importētājs 10 gadus pēc iekārtas laišanas tirgū glabā atbilstības deklarācijas kopiju un nodrošina tās pieejamību tirgus uzraudzības iestādēm, kā arī pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma nodrošina pieejamību tehniskajai dokumentācijai.
40. Pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma importētājs sniedz tai visu nepieciešamo informāciju un dokumentāciju valsts valodā, lai pierādītu iekārtu atbilstību šo noteikumu prasībām.
41. Pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma importētājs sadarbojas ar tirgus uzraudzības iestādi, lai novērstu tirgū laisto iekārtu radīto risku.

3.4. Izplatītāja pienākumi

42. Piedāvājot iekārtas tirgū, izplatītājs rīkojas ar atbilstošu rūpību, ievērojot šo noteikumu prasības.
43. Pirms iekārtas piedāvāšanas tirgū izplatītājs pārliecinās, ka iekārta ir marķēta ar CE atbilstības marķējumu, tai ir pievienota nepieciešamā dokumentācija, lietošanas instrukcija un drošuma informācija valsts valodā, kā arī ražotājs un importētājs ir izpildījuši attiecīgi šo noteikumu 23., 24. un 34. punktā minētās prasības.
44. Izplatītājs, kurš uzskata vai kuram ir iemesls uzskatīt, ka iekārta neatbilst šo noteikumu 2. nodaļā minētajām būtiskajām prasībām, nepiedāvā iekārtu tirgū, līdz nav panākta tās atbilstība. Ja iekārta rada risku, izplatītājs par to informē ražotāju vai importētāju un tirgus uzraudzības iestādi.
45. Izplatītājs nodrošina, ka laikā, kad tas ir atbildīgs par iekārtu, tās uzglabāšanas un pārvadāšanas apstākļi negatīvi neietekmē tās atbilstību šo noteikumu 2. nodaļā minētajām būtiskajām prasībām.